

2024
1741 6
472

QVOD FELIX FAVSTVMQVE SIT
DISSERTATIO INAUGVRALIS

DE

F E V D O

SVB FORMVLA

Srbguth

QVAM
SVB PRAESIDIO
DOMINI

(4 1/2)

SIMONIS PETRI GASSERI ICTI
POTENTISSIMO REGI BORVSSIAE A CONSILII INTIMIS
NEC NON BELLICIS ET DOMANIAL. IVRIVM ET RERV
OECONOMICO CAMERAL. ANTECESSORIS SCABINA-
TVS IN DVCATV MAGDEBVRGICO SENIORIS
ORDINIS IVRECONSVLTORVM DECANI
PRO SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
CONSEQVENDIS

D. X. IANVAR. MDCCXLI.

H. L. Q. C.

PVBLCO EXAMINI SVBMITTIT

A V C T O R

ALBINVS ERNESTVS VLRICI

ADVOC. DRESD.

HALAE MAGDEBVRGICAE

TYPIS IOAN. FRIDERICI GRVNERTI ACADEM. ET SENAT. TYPOGR. (4 1/2)

DISSELTATIO

F. E. V. D. O.

S. B. FORMULA

Stipendium

PRO STIPENDIO

ALBERTVS ERNESTVS

ALBERTVS ERNESTVS

ADVOC. DRESD.

ALBERTVS ERNESTVS

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGVRALIS

DE FEVDO

SVB FORMVLA:

Erbguth

§. I.

Omnem Jurisprudentiam sana Theo- Prooemium.
ria et Praxis prudens constituit.
Vtraque hæc pars sororio vinculo
ita inter se cohæret, vt alterutra destitutus solidi
Iurisconsulti nomen non mereatur. Theoria quip-
pe propter Praxin addiscenda est: atque vicissim hæc

A

sine

sine illa subsistere nequit. Quemadmodum enim illi antiquarum fabularum a Iustiniano in §. 3. Procem. Inst. reiectarum censuram incurrunt, qui, sub Theoriae obtentu, in solos verborum apices, ad ea, quæ in ipsis rerum argumentis obtinent, nihil facientes, breuem vitæ summam vtilioribus destinata impendunt eaque disceptant, quæ vtrum vera sint, an falsa, parum iuuat, minus nocet: ita ex aduerso falso superbiunt Iurisconsultorum nomine, qui sana Theoria, sub prætextu, ne aures perperam quicquam nec inutile percipiant, relicta, leges harumque genuinas rationes et earum, ad obuientes causas, imprimis in foris Germanicis hodiernis, aptitudinem vna cum analogia iuris atque iis, quæ ipsa negotiorum forensium natura suggerit, ignorantes, ad fora præparant, aut per cerebrinam æquitatem sibi ipsis nouam formant Iurisprudentiam et ex se fingunt, sicut aranei. Rectius et Theoriæ solidæ et Praxi prudenti debitam navabit operam, qui verus ICTus evadere cupit. Neque illa soli cathedræ alliganda; neque hæc solis foris reseruanda est. Verum, sicuti sine legum rerumque cum iis connexarum cognitione nulla in iudiciis fieri poterit iuris ad facta prudens applicatio: sic sola legum cognitio, quæ prudentia applicandi destituitur, parum proficiet in cathedris, præ-

præsertim si consideremus, quod non minores, ne dicam maiores difficultates sæpissime premant tam legum ad facta in foris obuia applicationem, quam illarum doctrinam et interpretationem. Optime ergo se habent, qui vtramque viam perficiunt in Iurisprudentia, atque legum eruditionem ad prudentiam applicandi dirigunt. Laudandi sunt, qui hanc parant viam suis Consiliorum, Decisionum et Observationum voluminibus. Nec reprehensione digni, qui casus singulares in Dicasteriis disceptatos in cathedra proponunt ventilandos, adeoque ad iura cognoscenda et ad cognita in usum deducenda manuducunt.

§. II.

Deliberanti igitur mihi de themate *Dissertationis* *Thema.*
 in inaugurali eligendo, hæ rationes non solum in mentem venerunt, sed etiam iisdem commotus tale præferendum duxi, quod in ipso foro fuit egregie ventilatum, idque eo magis præsentis negotio conuenire videtur, cum ea sit conditionis meæ ac vitæ ratio, vt in Praxi forensi spartam meam pro virili ornem. In præsentiarum autem ad Iurisprudentiam Feudalem dubiorum fertilissimam animum adverti.

A. 2

Quem

Quem enim fugit, quanta ambiguitate non raro laborent ipsa concessionis Feudorum verba atque clientelares literæ? Tanta quippe potissimum in antiquis investituris, deprehenditur sæpius verborum obscuritas, quæ sine dubio ex variis eiusdem vocis significatibus, cum plures res eadem indigitemus notatione, oriri solet, ita, ut in explicatione verbis alius affingatur sensus, quam qui auctori orationis in animo fuit. Hinc minus erit absurdum, asserere, quod legali interpretatione indigeat Iurisprudencia Feudalis destituta tamen Titulo de verborum significatione, quo Iuris Canonici et Ciuilis Corpora præfulgent. Et sane mirandum, neque vernaculam nostram, alias verborum vberimam, præsertim in notationibus, quas vulgus ignorat, ambiguitate carere, neque eiusdem interpretes vbique inter se conuenire. Ipsum Ius Feudale incertum varias Doctorum dissensus parit ac decisiones causarum feudalium reddit difficiliore. Plurimis rem illustrent exemplis et omnium ferme Iuris Feudalis Consultorum scripta, & quotidiana fori disputatio. Huius tantummodo hac vice mentionem iniiciam, quam variæ deprehendantur Doctorum opiniones in definiendis feudis, eorumque qualitate, tam ex ordinario iure, quam ex tenore investituræ diiudicanda, dum alii præ-

præsumtionibus rerum allodialium nimis favent, ubi alii feuda inveniunt, et alii hanc, alii illam naturam feudorum constituunt. Pertinet huc casus sat dubius, qui haud ita pridem *Parenti meo Honoratissimo, D. ALBINO EHRENFRIED ULRICI, ICto Dresdenfi*, in foro disceptandus sese obtulit, quum de prædio sub formula: *Erbguth* concessio contenderetur, num exinde allodium, an feudum sit inferendum, ac si posterius, num feudum absolute hereditarium, an tantummodo secundum quid hereditarium datum sit. Tunc temporis quidem *Pater deuenerandus* aliis concomitantibus circumstantiis, ipsaque pristina obseruantia suffultus, a partibus ex voce: *Erbguth* allodiale ius inferentium stetit; veniam tamen mihi concessit, contrariam sententiam pro qualitate feudali militantem publice defendendi. Equidem iam minus vacat, totam ac late patentem materiam in hac dissertatione penitus expendere, atque ex luris Feudalis Longobardici et Germanici diuersis institutis enucleare, sed tantum ad usum fori Saxonici respiciens, effectum formulæ: *Erbguth*, ratione successionis et transmissionis ad heredes et successores vel paucis exponam. Faxit Deus feliciter!

§. III.

Feudi defini-
tio.

Disquirenti itaque mihi de feudo sub formula: *Erbguth*, concessio, ea, quæ ad definiendas res pertinent, erunt præmittenda, adiuncta feudi specierum huc spectantium diuersitate. Miranda quidem est ICtorum dissonantia circa feudi definitionem inde nata, quod alius alio sensu feudi vocem sumat, aut illorum, qui eodem in significato definire student, quidam cum essentialibus naturalia misceant, atque in his quoque vel pristina saltem primorum feudi initiorum tempora vel quorundam locorum iura minus adæquate respiciant. Sed hæc a multis iam agitata transeo ex solis essentialibus iisque perpetuis feudum *obiective* sumtum definiturus, cum thema præsens hunc significatum potissimum concernat, quo cognito de cæteris significatibus facile constabit. *Est igitur feudum res sub nexu fidelitatis, alicui concessa.*

§. IV.

De voce: *Lehn*.

Vox vero Germanica: *Lehn*, procul dubio a *lehen*, *leihen*, quod denotat *tradere*, *usum concedere* deriuationem capit, æquiuoca tamen et non solum, præter verum feudum, multis fendastris seu prædiis feudo vicinis et affinibus, vtpote *Erbzins-Lehn*, *Schupff-Lehn*,
ac

SVB FORMVLA: Erbguth 7

ac ipsis allodiis, sed etiam' mutuo, commodato et locato communis, nec ideo ex solo vocabulo: *Lehn* verum feudum inferendum esse videtur, cum potius vera feuda a prædiis feudo affinibus discernere soleant formulæ clientelares: *zu einem wahren, rechten Lehn*, interim tamen secundum vsum iuris patrii, *Lehn*, sine additamento, in sensu eminentiori feudi synonymum sæpius habetur & bonis a fidelitatis Vasalliticæ nexu liberis opponitur. *vid. ILLUSTR. DN. CANCELLAR. DE LVDEWIG Iura Feudorum Romani Imp. C. 3. Qu. 1. EIVSDEM Ius Clientelare. Sect. 1. c. 3. §. 5. li. L.* Veri autem feudi oppositum est allodium.

§. V.

Hoc plerumque per id, quod pleno iure domini, seu secundum Romanum dicendi genus, quod optimo iure possidetur, definitum legimus, sed, cum opposita iuxta se posita magis elucescant, feudi definitione iam præmissa, patet, quod allodium sit quælibet res, quam quis citra nexum fidelitatis habet, et Germanis dicitur *Erbe, Eigen, Freyguth, Fribon*, *ILLVSTR. DN. de LVDEWIG Iur. Feud. C. 3. Q. 1.* Olim autem allodia æque vt *Erbe, Erbguth*,
 De allodio et voce: *Erbe, Erbguth.*
 an-

angustiore habuerunt ambitum, cum ex origine sua tantummodo denotauerint bona a maioribus iure hereditatis acquisita et sic ad posteros hereditatis iure iterum transmittenda, quæ alias dicuntur bona avita, paterna, hereditaria, genearchica, gentilitia, familiaria, truncalia, et in vernacula *Stamm-Güter, Erb-Stamm-Geschlechts-Güter*. Quicquid vero ipse possessor, sibi comparauerat, vulgo sub nomine *errungen Guth, wohlsgewonnen Guth*, veniebat. Gallis *acquets* vel *conquets*. Postea tamen allodium non solum bona hereditaria sed etiam noniter acquisita, adeoque omnia in dominio, a fide et pensatione libera existentia, denotabat, vnde distingui cœpit in *alode naturale* et *comparatum*, item *alodes de hereditate* et *de conquisito*. *confer.* HIERONYM. BIGNON. *in not. ad Formulas MARCVLFI Lib. I. c. 2. § 12.* DU FRESNE *sub voce: Alodis*. Quare eadem ratio est terminorum *Eigen, Erbe, Erbguth*. Nec sine exemplo aut inuita vocum natura tandem his verbis omnes res propriæ indignantur, nam et veteres Romani heredes pro dominis appellabant et pro herede gerere, illis est pro domino gerere. §. 7. *I. de hered. qualit. et differ. l. 41. ff. ad L. Aquil.* Mitto, Saxonibus aliisque Germanis *Erbe* non raro audire res immobiles. Vide præter citatos, WEHNER. *Obs. Pract. voc. Erbguth. Erblieh.*

SVB FORMVLA: **Erbguth** 9

Erblich. COTHMANN. *Cons. 40. n. 3.* BEYER *Ius Germ. L. 3. C. 17. §. 2.*

§. VI.

Hinc quidem efficitur, vt **Erbguth** in sensu proprio hodierno significet res a feudalis fidelitatis nexu liberæ, quæ aut hereditatis iure ad nos perueniunt, aut hereditatis iure a nobis ad alios transmitti possunt, quarum heredes **Land-Erben**, feudi vero successores **Lehn-Folger** audiunt. Attamen vsus verborum tyrannus sæpius vocabula a sensu proprio, maxime pro temporum et locorum diuersitate deflectit. Hinc, postquam feuda successiua facta, et de vero feudo **Erbe** et **Erben** prædicari, inuenies. Vsu iam venit distinctio in **Land-Erben** et **Lehn-Erben** vel in **Erbe zu Land-Recht** et **Erbe zu Lehn-Recht**, vti apparet ex *Specul. Saxon. L. 1. art. 4. 5. § 9.* HARTM. PISTOR. *L. 2. Qu. 3. n. 66.* Quid ergo mirum, idem contingere vocabulo **Erbguth** et hoc feudo tributum deprehendi? Caue itaque, ne statim ex inde allodium inferas, et sic in Saxonia reprehensionem D. AVGVSTI ELECTORIS in dem **Torgauischen Ausschreiben** de anno 1583, incurras.

Speciatim de voce: **Erbguth.**

§. VII.

In aprico enim est, licet successio in feudis iam diu inualuerit, magnum tamen discrimen intercede.

Differentia feud. et allodi essentialium.

B

re

re inter feudum et allodium, tam intuitu essentialium quam naturalium. Ad feudi scilicet essentialiam necesse est, ut res propter fidelitatem præstandam concedatur, adæque obligatio ad fidelitatem finis sit primarius feudi concedendi. In quo autem fidelitas feudalis consistat, vide sis IOH. HENRICI BERGERI *Diss. de Feud. de Vasallatica*. Sed hæc omnia fecus in allodio, in quo possessor immunitate nexus fidelitatis gaudet, nisi quem subiectio imperii ciuilis efficit *Subditi fidelitas personam eius adficit; Vasalli, rem in feudum datam*, concinne ait *Illustr. Dn. DE LVDEWIG Iur. Feud. C. I. Qu. 6.* In hac concessione rei propter fidelitatem consistit feudi formalis ratio, qua salua, feudum verum, qua deficiente, allodium existit.

§. VIII.

Differentia
feudi et allodii
in naturali-
bus.

Plura circa naturalia feudi et allodii sunt discrimina. Ad illa imprimis referuntur iuramentum fidelitatis, feruitia feudalia, das *Lehn treulich zu verdienen*, renouatio inuestituræ, restricta facultas de feudo disponendi aliaue ex indole feudi, oriunda, quæ regulariter inesse intelliguntur, per leges formatas ad id, quod plerumque circa feuda fieri solet. Contrariam autem obseruabis allodiorum natu-

SVB FORMVLA: Erbguth II

naturam, ipsam scilicet rem liberam liberamque eiusdem dispositionem.

§. IX.

Præcipue autem diuersa in feudo et allodio successio, ^{Differentia in successione feudali et allodiali.} tum de Iure communi, tum de Iure Saxonico, est notanda. Præterquam enim, quod extranei, fœminæ, cognati, imo agnati a primo acquirente legitime non descendentes, successione feudalis sint exsortes, secus ac in successione allodiali, inter ipsos agnatos collaterales a primo acquirente oriundos, ordo et modus succedendi insigniter differt. Saltem ex Iure Saxonico constat, collateralium licet agnatorum nullam esse successionem, nisi ex simultanea inuestitura, adeoque graduum prærogatiuam non attendi, nisi simultaneæ inuestituræ adiecta sit clausula: *Nach rechter Sippzahl.* STRVV. *Iurisprud. Feud. C. 14. §. 5. et 6.* nec non hoc casu fratrum liberos gaudere iure repræsentationis indeque admitti vna cum vltimi possessoris fratre, a quo tamen in successione allodiali excluduntur secundum vulgare illud: *Je näher zur Sipp-schafft, je näher zur Erbschafft.* Id ipsum post *Specul. Sax. L. 1. art. 13. et 17.* satis clare sancitum est in Electoratu Saxonix per *Constitut. XVIII. Part. III. verbis:*

B 2

Wir

Wir wollen aber *et. et Consilii. XXIX. Part. III. nec æquitatis ratione destituitur, cum frater prædefunctus ex inita simultanea inuestitura ius nactus sit in filios suos transmittendum. CARPZ. P. III. C. XXIX. Def. 1. et 2. HARTM. PISTOR. P. 2. Qu. 23. n. 27. & 8.*

§. X.

De Feudo et
Allodio im-
proprio.

Regulariter quidem naturalia inesse ac præsumi §. VIII. accepimus, neque tamen perpetua, neque perpetuam rei essentiam ingredientia iudicanda, sed rei substantia adhuc salua, mutabilia sunt, adeo, vt partim vna cum lege pro temporum et regionum ratione, partim quoque pactis specialibus inter partes initis, variant. Diuersæ inde qualitates accidentales feuda atque allodia efficiunt impropria variasque ipsorum species producunt. Sic plura dantur allodia, quæ ad feudorum indolem inclinant, et nomen feudastrorum seu prædiorum feudis affinium merentur, quorsum maxime spectant diuersi generis prædia censitica antiqua. De quibus consulas ILLUSTR. DN. PRÆSIDEM in Prælectionibus ad Cod. sub tit. de Episcop. et Cler. §. II. et de Iur. emphyteut. §. 7. sequ. vbi totam hanc doctrinam apprime illustrauit ex Codice
an-

antiquo, quem primus communicavit, *Iuris Latonici*. Sine dubio enim iura pristina censitica admodum differebant a modernis et primam materiam feudalem suppeditabant quoad personas iudiciales, locum in Curte, vel ipsum modum tractandi, nec sententia ferri poterat, nisi a duabus personis singularis illius iuris censitici peritis, vulgo *Tinsgenoten*, cum quibus, si pares curiæ comparare velis, non multum errabis. Postquam vero Ius Romanum, omne fere et æquissimum Ius Germanicum obumbravit, Iurisconsulti quidam omnia fere feudastra reducerunt ad ius emphyteuticum, moribus Germanicis perperam cum Iure Romano commixtis. Ex aduerso, si ad feudum respiciamus, hæc sæpius indolem allodii quodammodo sapit, unde vulgo improprium audit, quatenus scilicet ex naturalibus vel quoddam remittitur, vel ultra eadem tale quid conceditur, quod vi ordinariæ qualitatis feudalis minus competit, cuiusmodi feudum tamen potius degenerans et irregulare dicendum.

§. XI.

Ex remissione autem naturalium feudalium, De Feudo im
quot et quanam impropriorum feudorum genera proprio quod
orientur, Iuris feudalis interpretes fufius docent, qua- dicitur Erb-
re, pro instituti mei ratione, illam saltem speciem cu- lehn, Erbguth,
hereditarium.

ro, quæ dicitur *Erbguth*, *Erblehn*, et conceditur Vafallo zu einem rechtem Erbe, *Erbguth* oder *Erblehn*, vor sich seine Erben und *Ernehmen*, wie es solcher *Erbgüther* Art und *Eigenschaft* ist, aut si quæ aliæ sunt inuestituræ eiusdem generis formulæ. Inter omnes fere constat, his verbis indigitari *feudum hereditarium*: Quid autem hoc quoad effectum sibi velit, adeo controuersum est, vt 10. CONSALVVS *Tract. Feud. C. 5. n. 89.* putauerit, optimum esse, in hac materia iudicem habere favorabilem et beneuolum, qui eam, quam velit, sententiam eligere, quin imo amico gratificari possit. Sed haud deerunt litis decidendæ rationes, nec, iis rite initis, fauore iudicis indigebimus, quamuis cæteroquin casus circa feuda hereditaria et formulam: *Erbguth* occurrentes haud exiguis dubiis sint innoluti, tam propter ambiguitatem vocis, quam propter species et distinctiones, quæ inter feuda mere hereditaria, mixta hereditaria, et ex pacto et prouidentia plerumque traduntur, quibus accedunt dubiæ ac incertæ illæ formulæ, ex quibus solis sæpius distinctiones feudi hereditarii diiudicantur. Mihi, si licet, feudum sub formula: *Erbguth*, concessum, videtur quidem feudum hereditarium in genere sic dictum, quod tamen mox respectu personarum succedentium, mox re-

respectu modi succedendi, mox respectu dispositio-
nis ad ius allodiale inclinat. Huic feudum ex pacto
et providentia merito opponitur, quod tamen pro
singulari feudi specie non agnoscimus, cum iure lan-
guinis a primo acquirente et ordine succedendi feu-
dali in Vasallum deoluatur hacque ratione feudum
proprium ac ordinarium sit. *vid. HORNII Dissert. de
Testamentar. patris circa feud. disposit.* Feuda vero
Germanica *die adelichen Stamm-Lehne* pacto et
prouidentia primi acquirentis non indigent quoad
successionem, sed pro gentilitiis habentur, *so dem
ganzen Stamme angehören*, adeoque omnes, qui
iisdem vtuntur insignibus, *die gleichen Schild und
Wappen führen*, ad successionem admittuntur, nec
opus est successori probare, se esse descendentem
primi inuestiti, sed sufficit sola origo ex eadem gente
ac stirpe, cuius argumentum insignia præbent. Ob-
latio enim antiquorum prædiorum gentilitiorum non
auferebat successionem cæteris de eadem gente.
Exempla exhibet Pomerania. His in transitu moni-
tis, feudum *Erbguth* seu hereditarium respiciamus.
Huius quidem variæ species dantur, v. g. alienabile,
testabile, certi quid tamen circa istas vix constitui
potest, cum ambigua verborum: *Erbe, Erben,
Erb schafft, Erbguth*, significatio hoc saltem sua-
deat,

deat, vt pro qualitate causarum obuentionum res diiudicetur.

§. XII.

Qualitas feudorum diiudicanda ex inuestitura.

Maximum momentum diuersitatem specierum feudi sub formula: *Erbguth*, nec non in genere qualitates feudi in causis obuuis discernendi, affert inuestitura. Hæc an latina sit, dubitatur. Latinis enim olim inuestis dicebatur, qui sine veste erat, vnde impuberes inuestes, imo et imberbes ita nominati, uti aurea vestis appellabatur barba:

Tunc mihi prima genas vestibat flore iuuenta.

vid. SERV. *n 8. Aneid. et NON. cap. I.* Inuestire vero secundum PLINIUM et SENECAM idem erat, quod ornare. Nec improbabile est, inuestituræ denotasse singularem quandam vestem cum cingulo officiariorum. Vt plurimum tamen ipsa inuestitura sumebatur pro traditione et actuali missione in possessionem, quæ variis adhibitis symbolis fiebat, et ipse contractus de feudo conferendo initus, inuestituræ nomine venit, nec non literis clientelæ vox inuestituræ applicatur. Hæ originem traxisse videntur a feudastris mediæ æui, vt optime conicit *Illustr. Dn. PRAESES in Præl. ad Codic. cit. loc.* quorsum etiam
fa-

faciunt *Leges Alemann. Tit. 19.* sequentem in modum
cauentes: *Res ecclesie de laicis absque charta nullus
presumat possidere.* Quo magis autem inualue-
runt literæ inuestituræ hodiernis moribus, eo mi-
nus dubitandum, quin ex ipsis earumque tenore
qualitas feudi sit cognoscenda, 2. F. 18. GAIL. L.
2. Obs. 50. n. 15. SCHRADER de Feud. P. 5. c. 2. n.
30. cum instar pactorum sint, quæ legem dant
contractui, & firmissima probationis argumenta sup-
peditant, quare et in definienda qualitate feudi
hereditarii Erbguth, ad inuestituram recurrentum,
qua inspecta, qualis eiusdem sit modus et effectus,
luculenter apparebit.

§. XIII.

Quod si tamen circa literarum inuestituræ in-
tellectum dubia adhuc occurrant, adhibenda est in-
terpretatio, eaque vel legalis, vel, hac deficiente,
ad regulas hermenevticas, analogiam iuris, et obser-
uantiam fori applicata, attentis insimul feudalibus
presumptionibus. Qua in re valent regulæ: verba
intelligenda esse secundum cuiusvis linguæ genium;
pro more regionis et temporis; in significatu tech-
nico

De interpreta-
tione et præ-
sumptione feu-
dali.

nico, pro substrata materia; ex ordine antecedentium et subsequentium; ex ratione finali; ita, ne iura aut pacta singularia in præiudicium tertii extendantur etc. Sic facta non præsumuntur; res vero in pristino statu remansisse censetur; ius patrium excludit peregrinum; ius commune et regula ordinaria contra exceptionem attenditur; naturalia rei, adeoque feudo regulariter insunt: feudum in vno improprum, in reliquis retinet naturam feudi proprii, et quæ sunt reliqua.

§. XIV.

Applicatio ad
feudum Erb-
guth, seu he-
reditarium.

Hæc si applicaueris ad formulam: *Erbguth*, et ipsam concessionem, quantum iuris vasallo eiusue successoribus sit indultum, facili negotio colliges. Feudum enim antea proprium, licet immutatum et concessum als ein *Erbguth*, minime induit naturam allodii, quicquid disponendi iuris Vasallo sit relictum, WERNHER. P. 1. *Obs.* 220. neque naturalia, nisi quatenus ex disertis verbis constat, remissa, sed potius cum essentia feudi, vbique salua remansisse præsumuntur, ita, vt ne vnguem quidem latum a tenore inuestiturae sit recedendum, quod multis explanant, DD. ad c. 1. *Tit. Que fuit prim. caus.*
amit-

amitt benef. Ipse literæ clientelares variaque in iisdem expressa feudi naturalia, utpote seruitia, renouatio inuestituræ, iuramenti fidelitatis præstatio, præsumtionem feudalem suffulciunt, idque eo magis, si ex instrumento concessionis, essentia feudi, scilicet obligatio ad fidelitatem appareat. HARTMANN. PL. STOR. *Obs.* 174. n. 4. Ne dicam, ex præsumptione contraria pro allodio, simultanee inuestitis præiudicium inferri, et ius ex simultanea inuestitura quæsitum, ipis inuitis interuerti, quod tamen nulla alia ratione, nisi per literas reuersales, restringi potest.

§. XV.

Inuestitura quem soli feudo minime propria, Dubiorum re-
motio. sed et in multis Germaniæ locis, allodiis præuia resignatione iudiciali accedit. CARPZ. P. 1. *Const.* 28. *Def.* 21. MEV. *ad Ius Lubec.* L. 3. tit. 6. art. 1. quin imo quoad Saxoniam, ex interpretatione summi Legislatoris D. AVGVSTI Septemviri, verbum: Erbguth solis allodiis competere videtur, per verba in dem Torgauischen Ausschreiben: Indem egliche alleine auf die Eigenschaft und Proprietät des Wortes, Erben, sehen, und dadurch so weit kommen, daß
C 2
ste

sie Kraft derselben den Lehn-Güthern ihre eigene Art
 und Natur entziehen, und fast einem Erbguthe
 vergleichen. Formulæ quoque literis inuestituræ in-
 fertæ: Erbgangs-Recht, rechter Sippzahl, Erbbric-
 ke, Eigenthum, rem dubiam reddere, atque ius
 allodiale inferre possent. Sed cessant dubia. Inue-
 stitura enim, quæ ad allodia profertur, neque fit a
 domino rei tradendæ, neque propter fidelitatem, quæ
 solifeudo competit, atque in allodio exulat, quare
 ex eiusmodi instrumento ductum argumentum, ad
 demonstrandam rei allodialis qualitatem haud sufficit.
 Aliud enim est in Lehn reichen, aliud zu Lehn verleih-
 en, belehnen, illud circa adiudicationem allodio-
 rum, hoc vero in concessione feudorum attendimus et
 ex tenore literarum obseruamus. Hinc ex connexis
 interpretatio instituenda. Ad hæc, quod textum
 citati loci des Zorgauischen Ausschreiben attinet,
 menti Legislatoris potius, quam verbis inhærea-
 mus, quippe qui hoc tantum voluit, vt opiniones
 DDrum ex proprietate vocis: Erben, allodium in-
 ferentium eorumque argumenta refutaret, quorsum
 ipsa verba se referunt, sicque non pro dispositiuis,
 sed pro enunciatiuis sunt habenda. Neque ex textu
 apparet, quod Erbguth essentialiter feudi opponatur,
 sed per verba: ihre eigene Art tantum differentia feu-
 di

di proprii et improprii et mutatio naturalium indigitatur. Ex vsu ergo *Erbguth* de feudo prædicari, et hac formula improprietatem quandam indicari, antea diximus, quo posito, in huius explicatione a sensu vulgari recedendum, ratione substratæ materiæ feudalis habita, præsertim, cum *Erbe* nihil essentialibus feudi detrahat, sed prout feuda admittunt, accipiendum sit. 2. F. 17. et 18. Idem profus ferendum est iudicium de verbis: *Erbbrieff*, *Erbgangsrecht*, *Sippzahl*. Nec in contrarium movent voculæ: *Eigen*, *Eigenthümlich*, quæ quidem comprehendunt dominium, sed neutiquam plenum et a nexu fidelitatis immune, vasallum enim utili dominio frui, liquet. Tandem, etsi per literas inuestituræ vasallo expresse concessa sit potestas, tam inter vivos quam mortis causa de prædio libere disponendi, tamen neque allodium exinde inferendum, neque naturalia penitus immutata censenda, cum eiusmodi relicta facultas non ingrediatur essentiam feudalem, nexum scilicet fidelitatis, saluis quoque in non expressis, naturalibus.

§. XVI.

Patet iam, prædium sub formula: *Erbguth* De successione
concessum, esse feudum, nec non feudum proprium in feudum
Erbguth.

C 3

mu-

mutatum in *Erbguth* retinere substantiam feudalem. Sed quænam obtineant circa successionem, adhuc sunt indaganda. Intuitu enim personarum succedentium quæritur: An fœminæ, an heres testamentarii admittantur? Multi Ictorum hoc in feudo hereditario *Erbsehn* concedunt, quare idem forte in feudo sub formula: *Erbguth* afferendum videtur, sed in destruenda hac opinione iam STRUVIUS cum aliis, quos citat, in *S. I. F. C. 4. aph. 13. et Semicentur. Obseru. de Feud. heredit. Obs. 3. sequ.* operam adhibuit, quamuis illa, qua vsus est, distinctio inter feudum absolute et secundum quid hereditarium, minus sufficiat ad diiudicandas varias species feudorum hereditariorum, plerumque enim in applicatione, quale sit feudum, num absolute, aut secundum quid hereditarium, et quousque hoc se extendat, dubium mouetur. Optime res est determinanda ex iis, quæ continent literæ inuestituræ. Sic sine dubio fœminis data successio pex expressa verba: *Söhne und Töchter, beyderley Geschlechts ohne Unterscheid des Geschlechts.* Et ad extraneos testamento transferre feudum licet, si clausula adiecta: *durch letzten Willen über die Lehns-Folge zu disponiren und Verordnung zu thun.* In dubio vero inhærendum potius ipsis naturalibus feudi, quare in Germania voces: *Erben und Erbnehmen, Erbguth,*

guth, **Erblehn**, **Nachkommen**, **Eigenthum**, nec heredibus testamentariis successorem tribuunt. Quicquid enim in iure Romano denotat heres, id tamen de verbis **Erben** **Erbnehmen** dici nequit, maxime in feudis, ubi **Erbe** regulariter idem est, ac **ehelicher Leibes-Erbe** et **Rehns-Erbe**. Neque sola vox **Erbe** improprieta-
 innuit, sed deficiente clara hominis dispositione, successio legem eiusque providentiam sequitur, adeoque respectus personarum succedentium ex solo iure Feudali iudicatur. Neque sub **Erbnehmen** et **Nachkommen** alii, quam gentilitii heredes intelliguntur. Adde WEHNER. *Observ. Pract. voc. Erben, Erbnehmen* STRVV. *cit. loc.* Hinc in dubio foeminae vel plane excluduntur vel tantum in subsidium pro diuersitate casuum succedunt, ius ex simultanea investitura quaesitum saluum remanet; iuris vero cognationis nulla habetur ratio; potestas quoque inter viuos de feudo disponendi, ad facultatem testandi non extenditur.

§. XVII.

Colligitur inde, quis ordo, quae prerogativa inter collaterales, in feudum **Erbguth** succedentes obtineat. Licet enim, mutatione feudi proprii

De ordine succedendi inter collaterales iur. Saxon.

prii in *Erbguth* facta, Vasallo testandi facultas sit relicta, aut illi, qui alias successuri non fuissent, sint admissi, nihil secius ordo iuris feudalis obseruandus ac effectus differentiae inter successionem alodialem et feudalem se in eo potissimum quoad Saxoniam exserit, quod fratrum liberi, cum fratre superstitute concurrentes, iure representationis gaudeant, per *CONSTIT. ELECTOR. SAXON. XVIII. et XXIX. Part. III. ibique CARPZOV. Vltioribus rationibus haud indigemus, firmis iam traditis regulis, de ea, quam sequimur, interpretatione literarum inuestiturae. Stricte scilicet concessionis verba sunt accipienda, ita, vt exceptio firmet regulam in casibus non exceptis. arg. L. 12. §. 43. ff. de fundo instruct.* Hoc saltem addo, quod ipsa simultanee inuestitura inferat successionem iuris feudalis cum iure representationis, vi cuius ad exemplum agnatorum simultanee inuestitis successio permittitur. *CARPZ. L. 6. Resp. 77.*

§. XVIII.

Causa specialis:

Liceat facti istius speciem, cuius §. II. mentionem feci, ad rem illustrandam adiicere. Feuda scilicet B. et N. quondam masculina et propria ad preces possessoris, qui tunc erat H. S. Z. immutata erant in

Erb:

Erbgüther seu Erblehn, vt non solum masculis, sed etiam foeminis successio; Vafallo vero facultas disponendi tam inter viuos quam mortis causa competet, his verbis literarum clientelarium conceptis: Wir von Gottes Gnaden ic. thun kund, daß wir N. seinen Erben und Erbnehmen männlichen und weiblichen Geschlechts nachbeschriebene Lehn und Güther, zu einem rechten Erblehn gnädiglich gereicht und geliehen ic. item: Obwohl der Hochgebohrne Fürst, Christian der andere, Herzog und Churfürst zu Sachsen ic. vorigen Besitzern obberührte Güther zu Mannlehn verliehen; So haben iedoch unsers in Gott ruhenden Herrn Vaters Gnaden auf unterthänigstes Ansuchen ic. denselben Güthern allen nunmehr die Art und Eigenschaft des Mannlehns benommen, und sie zu einem rechten Erblehn gemacht ic. porro: und wollen, daß solche Güther von nun an vor Erbgüther geachtet, gehalten, nach Erbgangsrecht verfallt, auch in allen Gerichten davor erkannt werden und ihnen davon zu disponiren und Verordnung zu thun, unbenommen seyn solle, inmassen Wir sie obgedachten N. seinen Erben und

D

Erb-

Erbnehmen, männlichen und weiblichen Geschlechts auch damit als mit rechten Erbgütern belehnen ic. reichen und leihen ermeldeten N. seinen Erben und Erbnehmen, obgenannte Güther hiermit und kraft dieses Brieffes, dieselben hinführo zu rechten Erblehn inne zu haben, zu besitzen, zu genießen, und zu gebrauchen, sich damit, wie rechter Erbgüther Recht und Gewohnheit ist, zu verhalten und ohne männliches Einrede, als ihren eignen Güthern allenthalben zu gebahren ic. Jedoch Uns an unsern Aemtern, Diensten, Steuern, Folgen, und andern Unsern Landes-Fürstlichen Gerechtigkeiten unschädlich und unnachtheilig, und daß sie nichts minders als zuvorn, solche Erbgüther, so oft sie zu Falle kommen, von Uns und Unseren Nachkommen in Lehn empfaben und dieselben Güther dem Herkommen nach verdienen sollen. item: Geben ihme Macht und Gewalt, solche Güther zu verkauffen zu verpfänden, zu versetzen und seines Gefallens damit zu gebahren, unerfucht und ohne Einwilligung seiner Mitbelehnten Schwester und deren Erben ic.

Succellu temporis feuda illa sub eadem qualitate

litate translata in alium Vasallum C. G. B. Hic anno 1729. intestatus et absque prole decedens, fratrem vnicum C. A. B. & ex altero præmortuo fratre filios superflites C. G. B. et H. C. B. proximos agnatos reliquit. Vltimi possessoris frater C. A. B. fretus Iuris Saxonici communis dispositione, qua ius repræsentationis in linea collateralis exulat, ac ratus, successionem in feudum *Erbguth*, ad normam allodiorum æstimandam esse, solus possessionem feudorum, exclusis fratribus liberis, petiit, acquisiuit, occupauit, impetrato insuper documento, quod audit *der Lehn Schein*, hac forma concepto: den 3. Novembr. 1729. ist C. A. B. auf vorige Pflicht, gegen einen Handschlag, welchen N. krasse überreichter Vollmacht, desselben wegen gethan, mit seines verstorbenen Bruders C. G. B. hinterlassenen und auf ihn verfällten *Erbgüthern* B. und N. samt deren Zugehörungen, besage der *Erbbriefe* beliehen worden. Non obstante vero inuestitura, fratris liberi C. G. B. et H. C. B. successionem feudalem iusque repræsentationis vgebant dimidiamque partem prædiorum appetebant, quo factum, vt partes inter se de successione controuersarentur ac sensum literarum inuestituræ, nec non significationem vocis: *Erbguth*

D 2 diver-

simode et quælibet in sui fauorem disputarent. Quæritur inde, quo iure vtendum?

§. XIX.

Neutiquam et in hoc casu effectum Iuris Feudalis impediri, sed cum vltimi possessoris fratre C. A. B. fratris liberos C. G. B. et H. C. B. in isto feudo ex iure representationis admittendos esse, applicatis iis, quæ præmissa sunt, rationibus, firmiter concludimus, a qua successione tamen, vti supra monitum, si feudum plane in allodium mutatum fuisset, excludendi, non quidem Iure Saxonico antiquo, sed moderno. Tempore enim Ottonis I. prout refert WITICHINDVS seu WINDECHINVS *monachus Corbeiensis Libr. II. de reb. gest. Saxon.* SCHILTER. *Ex. 41. §. 59.* acriter disceptata est hæc controuersia, ita quidem, vt Imperator ex omnium Principum sententia cognitionem veritatis commiserit iudicio gladiatorio ac cesserit victoria his, qui censebant, mortuorum fratrum filios venire ad hereditatem cum patris debere. Deinceps Iura Magdeburgica, quo pertinet ita dictum Weichbildum Saxonicum, potius Magdeburgicum, vbique fere et in ipsa Misnia ac Thuringia inualuit, nec non in Polonia, Prussia, Bohemia

mia, Silesia et alibi. ILLUSTR. de LVDEWIG. in
Germ. Princ. Lib. III. c. 5. §. 8. sicut et hodiernum consue-
 tudines Saxonicae admodum variant, ex eo, quod
 pristinum Ius Saxonicum nunquam in vim legis sit
 publicatum. CONRING. de *Origin. Iur. Germ. C. 39.*
 Sed de Iure Saxonico hodierno, quatenus ab obser-
 vantii localibus discernitur, nullum est dubium, quin
 fratres in bonis allodialibus fratrum liberos excludant.
per supr. all. Constit. 18. Part. 3. ad quem textum eo
 magis respiciendum, cum iam antea Elector cum re-
 liquis Ducibus Saxoniae contra Legem Imperii pro-
 testatus fuerit, non quidem contra Edictum Norim-
 bergense de anno 1521. sed contra ipsum Recessum Im-
 perii Wormatiensem de eodem anno §. 40. cui iungen-
 dus §. 19. sicut accuratiores ICti Saxones dudum
 obseruarunt. Vid. MENCKEN. in *Syn. ff. Lib. 38. Tit.*
17. de success. iur. noviss. §. 15. licet dubia manserit sen-
 tentia de fratrum liberis a fratribus excludendis vs-
 que ad tempora istius Constitutionis *18. P. 3.* quod
 verba eiusdem initialia innuunt. Hoc fati cer-
 tum est, quod in feudalibus fratrum liberi vna
 cum fratribus admittantur de Iure Saxonico per
cit. text. Constit. 29. P. 3. ubi diserte asseritur, hoc
 obseruari debere, etiamsi literis investiturae addita sit
 clausula: *Nach rechter Sippzahl*, hoc est: licet in allo-

allodiis ius repræsentationis non obtineat inter collaterales. Sic quoque certissimum est in casu proposito ex feudo sub formula: *Erbguth*, fratrum liberorum iure repræsentationis ex iure feudali gaudere. Sufficit enim sola ratio, quod eatenus a natura feudali non recesserint literæ inuestituræ, quibus tamen in mero allodio opus non fuisset, nec aliis requisitis, nec renouatione facta. Obstare quidem posset, quod dictum feudum quondam fuerit proprium et masculinum, deinceps vero transmutatum in *Erbguth* et ita allodium ex opposito factum, nec non, admissa sorore, successio feudalis plenarie immutata, imo et ipsa dispositio testamentaria permessa, quæ alias in feudis incognita. *l. F. 8. in fin. princ. ibi: nulla ordinatione defuncti in feudo manente vel valente.* Cuius ratio in eo fita, quod Germani olim testamenta ignorauerint, Longobardi vero illorum instituta in multis seruauerint et retinuerint, non quidem in materia testamentaria tantum, sed et in præscriptionibus, non nisi triginta annorum decursum admittentes *2. F. 26. §. 2.* præsertim vero in doctrina de fructibus vltimi anni, vbi ius Romanum ad solam perceptionem, Germani vero præmium culturæ et curæ æquius obseruant, sicut Saxones, quando semen rastro subactum, equidem

dem 2. F. 28. calendas Martias pro termino decretorio fixas legimus, sed ratio est in promptu, quia tunc in Italia maxima cultura iam peracta. *Vid. ILLVSTR. DN. PRAES. in pecul. Dissert. de Prærogat. Dier. et Mens.*

§. XX.

Omnibus hisce dubiis facile obuiam iri potest, si primum fundamentum in se firmissimum retineamus, quod scilicet transmutatio feudi sit strictissimæ interpretationis nec ultra tenorem vltius porrigenda. Non tantum literæ allegatæ clientelares, determinata saltem remissione naturalium, saluam vbiq̃ constituunt essentiam ipsius feudi per verba: *Jedoch, daß sie solche Güther:* sed et forori ad singulares fratris preces concessa simultanea inuestitura rem feudalem infert, quippe qua non indignisset, si, plenaria feudi immutatione subsecuta, illa suo iure adspirasset ad successionem. Denique testamentaria dispositio, quoad feuda hereditaria in se quidem permisa, *ANTON. disp. 5. th. 8. lit. c. STRVV. S.I.F.c. 9. aph. 12.* Sed nec hæc singularis concessio excludit qualitatem rei feudalem ac iuris feudalis, circa ordinem succedendi, dispositionem, cui per pactum, non derogatæ, simpliciter standum, sensusque verborum ambiguus ita interpre-

E tan-

tandus, vt naturæ rei ac iuri feudali omnino respondeat.

§. XXI.

Sententiæ
Iudiciorum.

Nec dubitarunt tam Scabini Lipsienses, quam Icti Hallenses, causa ad ipsos ex compromisso litigantium delata, eundem in modum pronuntiare. Litem vero denuo resuscitatam Curia suprema prouocationum Dresdensis demum hac sententia definiuit: daß Beklagter C. A. B. Klägern C. G. B. und H. C. B. die Helffte der Güther B. und N. mit Ein und Zubehörungen, samt denen erhobenen und von der Kriegsbesetzung an zu erhebenden Früchten abzutreten, davon behörige Rechnung abzulegen ic. schuldig. Additis præter alias his rationibus: &c. da die Güther vorher Mann-Lehn gewesen, in denen Vererbungs und Lehn-Brieffen nur die Eigenschaft des Mann-Lehns entnommen, und sie zu Erblehn gemachet worden, unter welcher Qualität sie denen Besitzern, inmassen bey diesen und andern Ritter- und Lehn-Güthern in Sächsischen Landen Herkommens und Gewohnheit ist, verliehen, und dieser Terminus Erblehn durchgehends gebrauchet worden, daher nicht entgegen, daß auch das Wort Erbguth gebrauchet, item: daß die Güther dafür geachtet und nach Erbgangs-Recht verfall-

fället seyn sollen, angesehen diese Worte und Ter-
 mini promiscue gebraucht, und nach der Regula Iu-
 ris: Improprrium in vno in reliquis proprium manet
 feudum, sie als Lehn, mit aufhabenden Ritter-
 Pferden zu verdienen sind, das Erbgangs-Recht
 auf Collaterales nicht zu erstrecken, welches die si-
 multanea inuestitura, so feudi successionem denen
 Mitbelehnten ad exemplum successionis agna-
 torum permittiret, bestärcket,

rc.

T A N T V M.

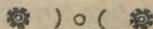

NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO

S. P. D.

PRAESES.

ITa quidem rem TVAM et vitæ rationem comparasti, VIR CONSULTISSIME, ut literis commendatitiis et conciliatricibus non indigeas, ita quoque, quam TIBI reddo, dissertatio TVA inauguralis abunde testatur de TVA eruditione, et, qua hactenus usus fueris, industria singulari. Attamen hoc non est prætermittendum, ut publice patefiat, qualem TE in utroque examine præstiteris. Credebamus nimirum, nos videre advocatum, qui forte in primis steterit cancellis, sed paulo post TE adeo theoretice et practice doctum reperiebamus, ut veteranum nos vidisse testaremur. Ideoque plaudebant omnes, et annuebant viritum desiderio TVO admodum laudabili. Restat igitur, ut finis coronet opus. Ego vero hos TIBI honores gratulor, nec minus PARENTI TVO VIRO CONSULTISSIMO ET CELEBERRIMO, cuius vestigia in gradu honoris, doctrina et foro ubique premis. Respondeat fortuna meritis, sic TIBI nihil deerit boni, nihil iucundi, in separata, quam insituis, familia. Id quod cum perennitura felicitate ex animo foveo. Dabam e museo d. XXIX, Dec. MDCCXL.

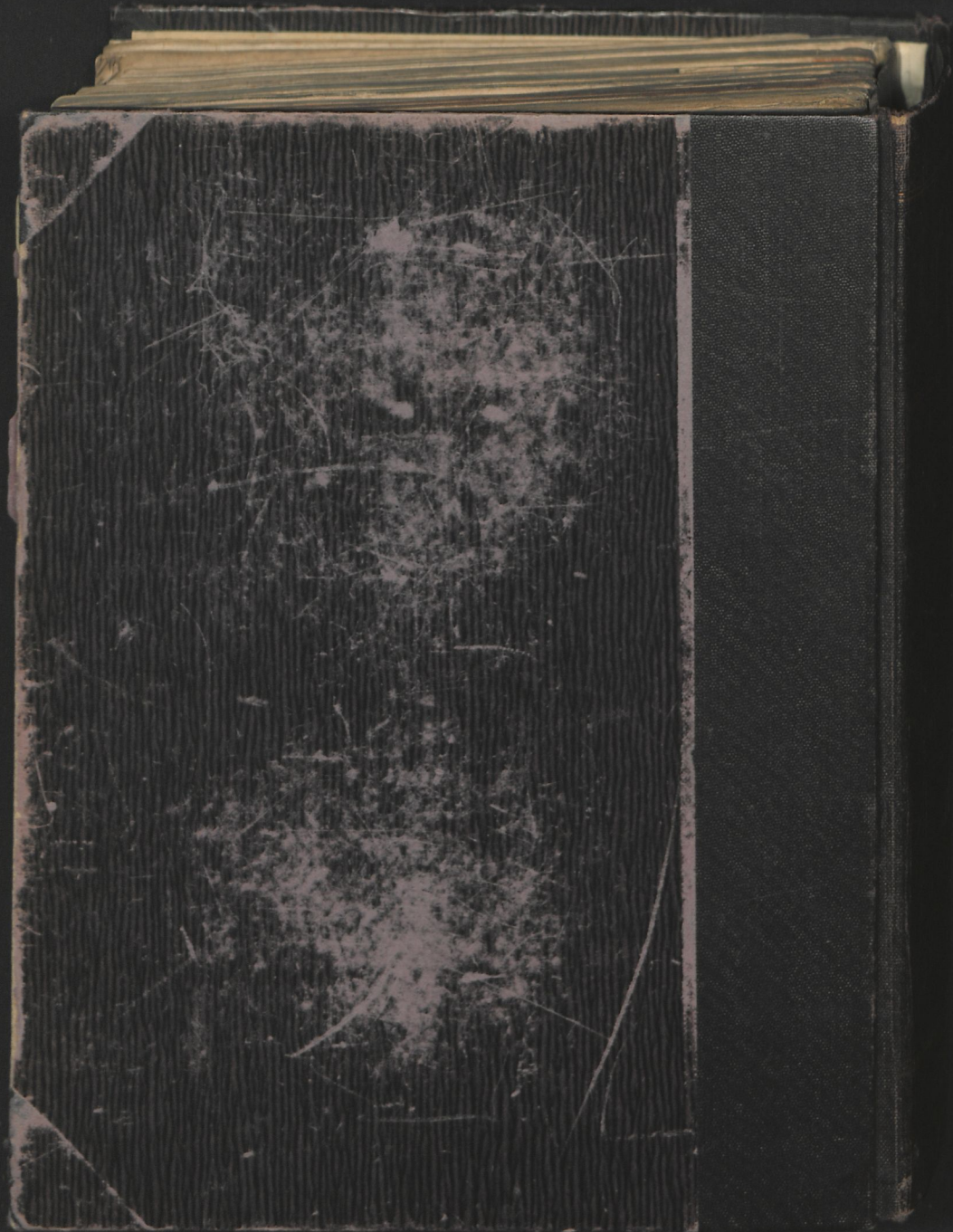
Halle, Diss., 1741

ULB Halle

004 779 452

3

2024

1741 6
44 42

QVOD FELIX FAVSTVMQVE SIT
DISSERTATIO INAUGVRALIS
DE

F E V D O

SVB FORMVLA

Erbguth

14 1/2

QVAM
SVB PRAESIDIO
DOMINI

SIMONIS PETRI GASSERI ICTI
POTENTISSIMO REGI BORVSSIAE A CONSILIIIS INTIMIS
NEC NON BELLICIS ET DOMANIAL. IVRIVM ET RERV
OECONOMICO CAMERAL. ANTECESSORIS SCABINA-
TVS IN DVCATV MAGDEBVRGICO SENIORIS
ORDINIS IVRECONSVLTORVM DECANI

PRO SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
CONSEQVENDIS

D. X. IANVAR. cl^o b^o CCXXI.
H. L. Q. C.

PVBlico EXAMINI SVBMITTIT
AVCTOR

ALBINVS ERNESTVS VLRICI
ADVOC. DRESD.

HALAE MAGDEBVRGICAE

TYPIS IOAN. FRIDERICI GRVNERTI ACADEM. ET SENAT. TYPOGR. (4 1/2)

